

Beslut

efter kvalitetsgranskning av betygssättning på
högskoleförberedande program vid
Bessemerskolan i Sandvikens kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av betygssättning på högskoleförberedande program. Syftet är att granska kvaliteten i betygssättningsprocessen med fokus på lärarnas arbete. Kvaliteten bedöms utifrån i vilken utsträckning lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper, baserat på ett brett och varierat underlag.

De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning fångar läraren ett brett och varierat underlag som grund för betygssättning av elevens kunskaper?
2. I vilken utsträckning gör läraren en allsidig utvärdering av elevens kunskaper vid betygssättning?

För att besvara frågeställningarna granskas betygssättningen i svenska på högskoleförberedande program, med särskild inriktning på Svenska 3. Granskningen fokuserar på betygssättningen 2018 och berör 29 skolenheter med såväl enskilda som kommunala huvudmän. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Bessemerskolan i Sandvikens kommun ingår i denna granskning. Skolinspektionen besökte Bessemerskolan den 22 november 2018. Besöket genomfördes av Marita Bergman och Tilda Lindell. Skolinspektionen har tagit del av dokumentation från skolan och genomfört intervjuer med elever, med fyra svensklärare och med rektorn.

Bessemerskolan är en kommunal skolenhet med cirka 1 150 elever. Enligt inkomna uppgifter från skolans rektor undervisar tio lärare i svenska innevarande läsår, varav nio är legitimerade och behöriga att undervisa i svenska i aktuella kurser.

I detta beslut gör Skolinspektionen en samlad bedömning av det granskade området utifrån de övergripande frågeställningarna. Därefter följer en motivering till de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att lärarna samlar bedömningsunderlag som ger en bred och varierad bild av alla elevers kunskaper i förhållande till syfte, centralt innehåll, kunskapskrav och den undervisning som bedrivits.

Lärarnas planering täcker centralt innehåll i Svenska 3 både avseende undervisning och bedömningstillfällen

Av granskningen framgår att samtliga delar av kursens centrala innehåll finns med i undervisningsmoment och bedömningstillfällen. Varje lärare utformar i hög utsträckning sin egen planering av kursen och planeringarna ser därmed olika ut. Detta framgår av insänd dokumentation och av intervjuer med lärare. Lärare berättar dock att det finns en samverkan kring vissa delar av kursen. Till exempel beskriver lärare att de har kommit överens om vilket innehåll som ska behandlas i språkhistoria, och att det finns gemen

samma uppgifter, så kallade "ankarövningar", som framför allt handlar om att skriva pm. Övningarna har utformats av ämneslaget och ska genomföras av alla elever. Utöver de gemensamma övningarna beskriver lärare att resten av planeringen är fri. I lärarintervjuer framkommer vidare att lärarna utgår från kunskapskraven, det centrala innehållet och även ämnets syfte i planeringen av kursen. I de exempel som ges på hur ämnets syfte är synligt i planeringen av kursen beskrivs endast aspekter som rör skriftlig framställning och den vetenskapliga texttypen. Till exempel uppger en lärare att särskild vikt fästs vid den skriftliga delen av ämnets syfte vilket blir synligt i och med att eleverna skriver flera pm. I lärarintervjuer betonas också det centrala innehållets betydelse. Till exempel beskriver lärare att kursen planeras efter det centrala innehållet och att det centrala innehållet är stommen i kursen och styr planeringen.

Lärarna samlar in ett brett och varierat bedömningsunderlag för flera delar av kunskapskraven

Granskningen visar att lärarna genomför bedömningstillfällen så att elevernas kunskaper provas för flera delar av kunskapskraven vid mer än ett tillfälle under kursens gång. Till exempel framgår av inkommen dokumentation att en planering för Svenska 3 innehåller sju bedömningsuppgifter: en uppsats som behandlar retorikanalys, ett pm, en vetenskaplig rapport, en uppsats som behandlar språkhistoria, ett argumenterande tal, ett boksamtal, en skriftlig litterär analys och nationellt prov. Lärare uppger dock i intervju att för de delar av kunskapskraven som rör språkhistoria respektive analys av retorik ges bara ett tillfälle för att pröva elevernas kunskaper. En förklaring som ges är att lärare inte hinner pröva alla delar av kunskapskraven mer än en gång och att de delar som lärare viktar tyngre, framför allt skriftlig framställning, provas fler gånger. I elevintervjun framkommer också att språkhistoria kan uppfattas som en viktig del av kursen av elever, i och med att det bara finns en examination som berör den delen av kunskapskraven.

Vidare framgår av såväl skolans dokumentation som av intervjuer med lärare att lärarna samlar in ett varierat underlag för bedömning, genom att delar av kunskapskraven återkommer i olika uppgifter. Ett exempel är att elever får förbereda en analys att redovisa i samband med ett boksamtal, och senare skriver eleverna en uppsats i vilken de ska göra en textnära litterär analys. Lärare uttrycker även att det är viktigt att lärandet ses som en process och att varje moment också ska innehålla övningar och respons utöver examinationer. Det förekommer till exempel att skriftliga inlämningar följs av ett seminarium eller en gruppdiskussion som inte bedöms, för att eleverna ska ges möjlighet att träna och fördjupa sina kunskaper.

Lärarna samlar underlag och bedömningar under kursens gång

Av granskningen framgår att lärarna har en struktur för att samla sina bedömningar och återkoppla resultat till eleverna under kursens gång. I lärarintervjun framkommer att skolan har en lärplattform där lärarna skriver in bedömningar av elevuppgifter. Bedömningarna ges dels i form av ett betyg på uppgiften och dels i form av en kommentar, i vilken lärare kan koppla bedömningen till kunskapskraven. I kommentaren ger lärare även framtidsytande återkoppling till eleverna om vad de kan tänka på för att utvecklas framöver i kursen. Detta framgår av intervjuer med lärare och elever. Av inkommen dokumentation framgår att de betyg som eleverna kan få på uppgifterna inkluderar

betygen B och D, och att de kommentarer som eleverna får i anslutning till bedömningarna innehåller såväl formuleringar från delar av kunskapskraven som formativ återkoppling.

Lärarna reviderar sina bedömningsunderlag

I lärarintervjun framkommer att lärarna har avstämningar med eleverna om hur de ligger till i förhållande till kunskapskraven minst två gånger under kursens gång, och att lärarna vid dessa tillfällen reflekterar kring vad som behöver förändras i genomförandet av kursen. I intervju med lärare ges även ett exempel på att lärare har reviderat sin planering för kursen genom att låta eleverna skriva en uppsats om språkhistoria istället för att skriva ett prov. Detta för att ge eleverna ytterligare möjlighet att träna på skriftlig framställning.

Skolinspektionen bedömer att lärarna inte i tillräcklig utsträckning gör en allsidig bedömning av elevens kunskaper i förhållande till kunskapskraven.

Av intervjuer med lärare framgår att lärarna gör en värdering av vilka bedömningsunderlag som behöver tillmätas större vikt inför betygssättningen, och att det nationella provet är ett exempel på ett sådant underlag. Granskningen visar dock att det finns en risk att lärare inte alltid utgår från en bedömning av en stabil kunskapsprestation hos eleverna inför betygssättningen. Inför betygssättningen använder lärarna sig av olika sammanställningar av underlag för betygssättning, vilka kan stödja lärarna i olika utsträckning i helhetsbedömningen av elevernas kunskaper vid kursens slut.

Lärarna värderar underlagens tillförlitlighet och giltighet

I lärarintervjuerna framkommer att lärarna resonerar kring tillförlitligheten och giltigheten hos de bedömningsunderlag som samlas in. En lärare beskriver till exempel att bedömningsuppgifter där läraren har möjlighet att kontrollera att det är eleven själv som har gjort uppgiften väger tyngre. Ett exempel på en sådan uppgift är ett pm som eleverna skriver i form av en salsskrivning. I intervjuer med lärare framkommer även att lärare lägger särskild vikt vid skriftlig framställning och vetenskapligt skrivande i planeringen av kursen, och att underlag som prövar sådana delar tillmäts större vikt inför betygssättningen. I lärarintervjun uppges även att prestationer i slutet av året ska väga tyngre och att lärarna vill se en progression i elevernas kunskapsutveckling. Ett exempel på ett underlag från slutet av kursen som lärare uppger ska väga tungt är det nationella provet. I intervjun med elever framkommer att eleverna får veta vilka moment som är viktiga i betygssättningen, och elever uppger även att resultatet på det nationella provet väger tungt i slutbetyget.

Lärarna har former för att få överblick över sina bedömningar inför betygssättning, men det finns en risk att betygssättningen inte alltid baseras på en helhetsbedömning av elevernas kunskaper vid kursens slut

Av granskningen framgår att lärarna, utöver att bedömningar och kommentarer dokumenteras på lärplattformen, har olika tillvägagångssätt för att sammanställa underlag inför betygssättningen. I lärarintervjun framkommer att lärarna skriver in bedömningar på

elevuppgifter på skolans lärplattform, och bedömningarna ges dels i form av ett uppgiftsbetyg och dels i form av en kommentar. På lärplattformen finns det sedan en sammanställning över de bedömningar som eleverna har fått på de olika uppgifterna, och när elever lämnar in uppgifter via plattformen sparas uppgifterna där. I lärarintervjuerna ges exempel på olika metoder som lärare använder för att komplettera dokumentationen på lärplattformen inför betygssättningen. Till exempel beskriver en lärare att hen skapar en tabell i vilken hen noterar vilka betyg som eleven har fått på de olika uppgifterna. Inför beslut om betyg utgår läraren sedan från kunskapskraven, och i betyget vägs resultat på bedömningsuppgifter och vad eleverna har gjort i slutet av kursen in. Det förekommer även att lärare använder Skolverkets matris över kunskapskraven för varje elev och markerar vilka delar som eleven har uppnått för olika kunskapskrav. I intervjuer beskriver lärare även betygssättningen som en sammanvägning av enstaka prestationer snarare än en helhetsbedömning av kvaliteterna i elevens kunskaper i förhållande till kunskapskraven. I lärarintervjun beskrivs som exempel att om en elev får ett högre betyg på en muntlig argumenterande uppgift under höstterminen än på det nationella provet, så är det den tidigare prestationen som räknas. Det ges även ett exempel på att uppgiftsbetyg sammanvägts till ett slutbetyg där de högsta betygen för olika moment fungerat styrande för betyget.

Lärarna arbetar för att alla elever ska bedömas på samma grunder

Av granskningen framgår att lärare reflekterar kring risker kopplade till att använda underlag från informella bedömningssituationer i betygssättningen. En lärare beskriver till exempel att det lätt blir att man bedömer elevens personlighet istället i informella bedömningssituationer, och hen ser svårigheter i att säkerställa att alla elever får utrymme i sådana situationer. I lärarintervjun uttrycker lärarna också att det är viktigt att eleverna vet vad som betygssätts och att lärarna är tydliga med när de bedömer något och när eleverna tränar. I elevintervjun framkommer att elever upplever att Svenska 3 är en krävande kurs men att de får många tillfällen att träna, och att lärarna är tydliga med när de bedömer något. Lärarna beskriver även att de kan be varandra om en "second opinion" på bedömningen av en eller flera examinationsuppgifter för en elev, om det skulle vara så att det efterfrågas av en elev eller om lärarna känner sig osäkra i bedömningen.

Skolinspektionen bedömer att lärarna inte i tillräcklig utsträckning samarbetar inom svenskämnet för att utveckla en samsyn kring bedömning och betygssättning.

Granskningen visar att lärarna samverkar regelbundet inom ramen för ett ämneslag i svenska och att lärarnas samverkan omfattar ett strukturerat arbete med sambedömning i samband med det nationella provet. I intervjuer framkommer även att det nationella provet betraktas som ett underlag av vikt i betygssättningen, och att lärarna i ämneslaget är överens om att det nationella provet ska ges större vikt framöver. Av skolenhetens insända dokumentation och offentlig statistik framgår att det finns könsrelaterade skillnader för såväl betyg som resultat på nationella prov i Svenska 3. Samtidigt framkommer i intervju att lärarna inte har identifierat några skillnader mellan könen som har påverkat deras planering av kursen eller utformningen av bedömningsuppgifter.

Lärarna samverkar regelbundet

I intervju med rektorn och ämnesansvarig rektor framkommer att det finns ett ämneslag i svenska på skolan som träffas en gång i månaden. Ämnesansvarig rektor beskriver även att sambedömning och framtagandet av "ankaruppgifter" har varit i fokus i ämneslagets arbete de senaste åren. I lärarintervjun beskrivs att lärarna återkommande reflekterar kring hur planeringen av kursen har fungerat och vad som kan behöva förändras, och det förekommer att sådana diskussioner förs i ämneslaget. I intervjun framkommer att varje lärare i hög utsträckning utformar sin egen planering för kursen, men att det finns gemensamma "ankaruppgifter" som motsvarar delar av det centrala innehållet och består av övningar i att skriva pm. Uppgifterna är gemensamt framarbetade av ämneslaget och bedöms utifrån en särskild mall. Av lärarintervjun framgår även att lärarna inte har identifierat några könsskillnader som har påverkat deras planering av kursen eller utformningen av bedömningsuppgifter. Lärare ger dock exempel på att innehåll kan anpassas utifrån elevernas intressen, till exempel vilken litteratur som läses.

Lärarna arbetar kontinuerligt med sambedömning

Av granskningen framgår att lärarna sambedömer genom att ha gemensamma diskussioner kring bedömning av enskilda elevprestationer. Om en lärare känner sig osäker i bedömningen av en elevprestation kan läraren be en annan lärare om en "second opinion" på bedömningen. Detta framgår av lärarintervjuer och intervju med rektor och ämnesansvarig rektor. I intervjuer med lärare ges även exempel på att arbetet med att be om en andra bedömning kan tillämpas inför betygssättningen. Ett exempel som ges är att en kollega fungerat som medbedömare till en lärare i ett fall då det var svårt att bedöma vilket betyg som bäst motsvarade en elevs visade kunskaper. Av granskningen framgår vidare att lärarna sambedömer det nationella provets samtliga delar. Av lärarintervjun och intervju med rektorn och ämnesansvarig rektor framgår att två lärare alltid deltar i bedömningen av provets muntliga del, och i rättningen av provets skriftliga del rättar lärarna inte proven för sina egna elever. Om undervisande lärare sedan inte instämmer i bedömningen av ett prov tas bedömningen upp för diskussion i ämneslaget. Rektor uppger även i intervju att alla svensklärare ska vara delaktiga i bedömningen av de nationella proven, för att alla ska ta del av proven och vara uppdaterade om dem. I lärarintervjun framkommer även att lärarna har diskuterat hur bestämmelsen om att resultat på de nationella proven särskilt ska beaktas ska tolkas, och hur de olika uppgifterna ska viktas. En lärare uppger även att lärarna i ämneslaget är överens om att det nationella provet ska ges större vikt i vår, men att de ännu inte vet hur de ska kunna följa upp att det nationella provet särskilt beaktats.

Det finns skillnader i resultat mellan könen och avvikelser mellan resultat på nationellt prov och kursbetyg som bör analyseras ytterligare

Skolenhetens insända dokumentation visar att det finns könsrelaterade resultatskillnader för såväl betyg som nationella prov i Svenska 3. Vårterminen 2018 var det 56,4 procent av kvinnorna och 34,9 procent av männen som hade betyget A eller B i Svenska 3. Motsvarande siffror avseende resultatet på nationella prov samma läsår är 43,1 procent A

eller B för kvinnor, och 37,5 procent för män¹. Av offentlig statistik framgår att vårterminen 2018 var andelen elever som fick samma betyg i kursen som på det nationella provet 52,7 procent, och andelen elever som fick ett högre betyg i kursen än på det nationella provet var 33 procent. Samtidigt var andelen kvinnor som fick ett högre betyg i kursen än på det nationella provet 38 procent, gentemot 26,8 procent för männen. I intervjun med rektor och ämnesansvarig rektor framkommer att resultaten gällande nationella prov och slutbetyg utvärderas minst en gång per år av lärarna, men rektorn uppger att utvärderingen kan ges mer fokus och att resultatskillnader mellan kvinnor och män i kursen inte har diskuterats särskilt. Framöver kommer skolan också att inför ett nytt uppföljningssystem som kommer göra det lättare att följa resultaten utefter kön, och även att se korrelationen mellan slutbetyg och resultat på nationella prov.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden.

- **Rektorn behöver försäkra sig om att lärarnas gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven.**

Granskningen visar att det finns en risk att lärare i olika utsträckning gör en helhetsbedömning av elevernas kunskaper inför betygssättningen. I lärarintervjun framkommer att underlag från slutet av året ska väga tyngre och att lärarna vill se en progression i elevernas kunskapsutveckling. Samtidigt ges exempel där betygssättningen beskrivs som en sammanvägning av uppgiftsbetyg snarare än en helhetsbedömning av kvaliteterna i elevens kunskaper i förhållande till kunskapskraven. I betygssättningen kan det då förekomma att tidigare prestationer tillmäts större vikt än senare. Ett exempel som beskrivs är att om en elev får ett högre betyg på en muntlig argumenterande uppgift under höstterminen än på det nationella provet så uttrycker lärare att det är den tidigare prestationen som räknas. Av granskningen framgår även att lärare tillämpar olika metoder för att sammanställa bedömningar och underlag inför betygssättningen, vilka i olika utsträckning kan stödja lärarna i att göra en helhetsbedömning av elevernas kunskaper inför betygssättningen. Exempel som förekommer är att lärare använder Skolverkets matris över kunskapskraven, eller gör sammanställningar i tabellform över de betyg som eleverna har fått på uppgifterna. De betyg som eleverna kan få på uppgifterna inkluderar betygen B och D, men dessa betyg ska användas då elevens kunskaper till övervägande del motsvarar överliggande kunskapskrav. Med ett kunskapskrav menas hela den text som beskriver vad eleven ska kunna för en viss nivå.² Betygen B och D för mindre delar av kunskapskraven riskerar därför att bli missvisande. I Skolverkets allmänna råd för betyg och betygssättning uttrycks också att det finns risker förknippade med prov- och uppgiftsbetyg som kan göra dem mindre ändamålsenliga för lärarens allsidiga utvärdering.³ För att åstadkomma likvärdighet i betygssättningen är det viktigt att lärarna utvecklar en samsyn kring hur sammanställningar av bedömningsunderlag inför

¹ Enligt skolans insända dokumentation var det 40 män som fick betyg på det nationella provet och 43 män som erhöll slutbetyg i kursen vårterminen 2018, samtidigt som antalet A och B i betyg var detsamma vid båda tillfällena. Detta påverkar andelens storlek.

² Skolverkets allmänna råd för betyg och betygssättning (2018) sid. 34

³ Skolverkets allmänna råd för betyg och betygssättning (2018) sid. 18

betygssättning kan göras på ett ändamålsenligt sätt i syfte att göra en helhetsbedömning av elevernas kunskaper.

Av granskningen framgår att lärare samlar ett brett och varierat bedömningsunderlag för flera delar av kunskapskraven, vilket utgör en god grund för betygssättning. Det finns dock delar av kunskapskraven för vilka det endast ges ett tillfälle att pröva elevernas kunskaper. Av läroplanen för gymnasieskolan framgår att läraren vid betygssättning ska utvärdera varje elevs kunskaper allsidigt utifrån de nationella kunskapskrav som finns för respektive kurs.⁴ I Skolverkets allmänna råd för betyg och betygssättning förtydligas att för att läraren med säkerhet ska kunna värdera kvaliteten på elevens kunskaper vid betygssättningen, behöver de bedömningssituationer som läraren utformar ge ett tillräckligt brett och varierat underlag.⁵ Genom att samla in bedömningsunderlag med bredd och variation får läraren en god bild av elevens kunskaper i förhållande till kunskapskraven då eleven flera gånger och på olika sätt kan visa kvaliteter i sina kunskaper.

- **Rektorn behöver försäkra sig om att lärarna får möjlighet att diskutera och analysera skillnader i resultat mellan män och kvinnor, exempelvis gällande avvikelser mellan resultat på nationellt prov och kursbetyg i Svenska 3, i syfte att främja likvärdighet i betygssättningen.**

Av granskningen framgår att det finns könsrelaterade resultatskillnader för såväl betyg som resultat på nationella prov i Svenska 3 på skolan. Detta framgår av den senaste offentliga statistiken och av skolenhetens insända dokumentation. I intervjun med rektor och ämnesansvarig rektor framkommer att resultaten gällande nationella prov och slutbetyg utvärderas minst en gång per år av lärarna, men att utvärderingen kan ges mer fokus och att resultatskillnader mellan kvinnor och män i kursen inte har diskuterats särskilt.

De nationella proven syftar till att stödja betygssättningen⁶, och för att åstadkomma likvärdighet i betygssättning där alla elever bedöms utifrån samma krav är det betydelsefullt att lärare utvecklar kunskap om eventuella skillnader i bedömningar. Genom att analysera avvikelse mellan resultat på nationella prov och betyg kan lärare exempelvis synliggöra om det finns olika tolkningar av kriterier och kravnivåer, eller om det finns andra skäl till avvikelse. När lärare har olika uppfattningar om bedömningar har diskussionerna bäst förutsättningar att bli produktiva.⁷ Därför kan det vara verkningsfullt om lärarna utgår från situationer där de har gjort olika bedömningar, och fokuserar diskussionerna kring dessa exempel.

⁴ Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.5 Bedömning och betyg

⁵ Skolverkets allmänna råd för betyg och betygssättning (2018) sid. 17

⁶ Gymnasieförordningen (2010:2039) 8 kap. 3 §

⁷ Skolverket (2013) Sambedömning i skolan. Stödmaterial sid. 25

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 22 november 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena samt vilka effekter det haft för verksamheten.

Redogörelsen skickas via e-post, till *kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se*, eller per post till, *Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm*. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400-2017:10213) i de handlingar som sänds in.

I ärendets slutliga handläggning har utredare *Marita Bergman* och projektledare *Karin Lindqvist* deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

X Gabriel Brandström

Beslutsfattande

Signerat av: Gabriel Brandström

X Tilda Lindell

Föredragande

Signerat av: Tilda Lindell

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/betygssattning-pa-hogskoleforberedande-gymnasieprogram--fokus-pa-svenska/>

Bilaga: Författningsstöd

Skollagen (2010:800)

3 kap. 16 § 1-2 st.

Beslut om betyg

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas.

Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn.

Gymnasieförordningen (2010:2039)

8 kap. 2 §

Kunskapskrav ska finnas för betygen A-E.

Kraven för betygen A, C och E ska precisera vilka kunskaper som krävs för respektive betyg. Kunskapskravet för betyget D innebär att kraven för E och till övervägande del för C är uppfyllda.

Kravet för betyget B innebär att även kraven för C och till övervägande del för A är uppfyllda.

8 kap. 3 §

Syftet med nationella prov är att stödja betygssättningen.

8 kap. 3 a §

Nationella prov ska användas i de kurser som anges i 3 b §.

När nationella prov används ska eleverna delta i alla delar av proven. Rektorn får besluta att en elev inte behöver delta i ett nationellt prov eller i någon eller några delar av ett sådant prov, om det finns särskilda skäl.

8 kap. 3 b §

Nationella prov ska användas i den högsta avslutande kursen på programmet och, i förekommande fall, inriktningen, i ämnena engelska, matematik och svenska eller svenska som andraspråk med undantag för kursen svenska 2 eller svenska som andraspråk 2.

Proven ska vara uppdelade i delprov som genomförs på vissa dagar eller under vissa perioder.

2011 års läroplan för gymnasieskolan, Lgy 11, (SKOLFS 2011:144)

Lgy 11, 1. Skolans värdegrund och uppgifter, Kunskaper och lärande

"Kunskap är inget entydigt begrepp. Kunskap kommer till uttryck i olika former - såsom fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet - som förutsätter och samspelar med varandra. Undervisningen får inte ensidigt betona den ena eller den andra kunskapsformen."

Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper

I avsnittet uppställs ett antal riktlinjer och för läraren gäller att denne bl.a. ska

- se till att undervisningen till innehåll och uppläggning präglas av ett jämställdhetsperspektiv,
- samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen,
- i undervisningen beakta resultat av utvecklingen inom ämnesområdet och för undervisningen relevant pedagogisk och annan forskning, och

Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.5 Bedömning och betyg

I detta kapitel anges bland annat riktlinjer för läraren, exempelvis ska läraren redovisa för eleverna på vilka grunder betygssättning sker. Vidare anges att läraren vid betygssättningen ska

- utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskrav som finns för respektive kurs,
- beakta även sådana kunskaper som en elev har tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen, och
- utifrån de nationella kunskapskrav som finns för respektive kurs allsidigt utvärdera varje elevs kunskaper.

Prop. 2009/10:165 *Den nya skollagen - för kunskap, valfrihet och trygghet*

"Betygssättning är beslut som typiskt sett har rättsverkan för eleven. Betygen kan ha en avgörande betydelse för elevens framtid, eftersom de har en direkt koppling till urvals- och behörighetsbestämmelser. Betygssättningen innebär därmed myndighetsutövning. Det är av stor vikt att elever ska känna att de har fått visa sina kunskaper och blivit rättvist bedömda. Att betygen måste vara rättvisa och likvärdiga är därför en självklarhet." (s.297)

"Betyg och bedömning är starkt förknippade med varandra. Bedömning behöver ständigt göras för att utvärdera hur lärandet sker mot uppställda mål och kunskapskrav. Den kunskapssyn som kommer till uttryck i läroplaner och andra styrdokument utgår ifrån att det sker en bedömning som grundar sig på observationer, samtal, elevarbeten, projekt- och grupparbeten samt enskilda uppgifter. Bedömningen syftar till att identifiera elevens kunskaper för att beskriva starka och svaga sidor och ge ett bra underlag för att planera elevens fortsatta utveckling. Betygen ska visa i vilken utsträckning eleven har uppnått de nationellt uppställda kunskapskraven och även visa kvaliteten i kunskaperna. Nationella ämnesprov och andra prov är därvid en del av bedömningsunderlaget." (s.298)